

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش جمهور

مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری

گزارش جمهور/شماره ۱۶/ بیست و پنجم بهمن ۱۳۸۶

گذار از بودجه نویسی دیوان سالار و تدوین نظام بودجه نوین در دولت نهم

مروری بر مولفه ها و رویکردهای بودجه سال ۱۳۸۷

تهیه و تنظیم:

معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

و گروه پژوهش های کاربردی معاونت پژوهشی مرکز

زیرنظرشورای سیاستگذاری

گزارش های جمهور لزوماً دیدگاه های مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری نمی باشد

نشانی: تهران، خیابان جمهوری، خیابان دانشگاه جنوبی، پلاک ۱۸۷

تلفن: ۶۴۴۵۳۱۰۴ - ۶۴۴۱۳۱۰۱ - ۶۶۹۵۳۰۸۱:نمابر:

E-mail:RDC@GOVIR.IR

سخن نخست

دولت نهم در راستای اصلاح ساختارهای نظام اداری و برنامه ریزی کشور، روند بودجه ریزی را با رویکردهای جدید مورد مطالعه قرار داده و سپس به تدوین و ارائه آن مبادرت کرده است.

اکنون پس از چند دهه، دولت نهم بر آن شد تا ضمن ورود به این حوزه مهم و تأثیرگذار که ارتباط تام و مستقیمی با سازوکار اداره کشور دارد، مؤلفه های جدیدی را در ضوابط، و چرایی تخصیص ادبیات بودجه نویسی وارد نماید، از این رو اقدام یاد شده خود نشان از ایده و طریق نوینی در اداره کشور می باشد.

با هدف واکاوی مؤلفه ها و رویکردهای دولت نهم در بودجه سال ۱۳۸۷، شماره شانزدهم گزارش جمهور به این مسئله اختصاص یافته است (گزارش حاضر) و در بردارنده محوره های اصلی بیانات ریاست محترم جمهوری هنگام تقدیم لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ در صحن علنی مجلس شورای اسلامی و نیز گزارش معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور می باشد که تقدیم مخاطبان ارجمند می گردد.

شایان ذکر است با توجه به نزدیک بودن انتشار فصلنامه این مرکز ذیل عنوان جدید « نامه دولت اسلامی » پس از این گزارش های جمهور به عنوان ضمیمه این نشریه تدوین و برای مشترکین ارسال خواهد شد .

معاونت ارتباطات و اطلاع رسانی

مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری

نقد بودجه نویسی گذشته و شالوده های نظام بودجه ای نوین در دولت نهم^۱

- ۱- لایحه بودجه، روابط دستگاهها، چرخش کارها، راهکارها، اولویتها و جهت گیری ها را در عمل یکساله کشور معین می کند و به لحاظ حساسیت، قانون بودجه از قانون برنامه هم حساس تر است چرا که با شاخص های بسیار دقیق باید تنظیم و عملکرد بودجه، قابل ارزیابی باشد.
- ۲- نظام بودجه ریزی از حداقل ۴۰ سال قبل تا امروز، همواره مورد نقد جدی برنامه ریزان، صاحب نظران و دلسوزان کشور بوده است. حجم مقالاتی که در نقد بودجه نگاشته شده و تحقیقاتی که درباره نظام بودجه ریزی انجام شده، دهها هزار صفحه است.
- ۳- بخش های گوناگونی از بودجه با عدم شفافیت مواجه است. کسی نمی تواند بگوید در فلان فصل بودجه چقدر هزینه خواهد شد و کدام دستگاه چقدر هزینه خواهد کرد و این هزینه ها را بطور دقیق در کجا انجام می دهد و حاصل آن چه خواهد بود؟
- ۴- بخش تبصره ها، پیچیدگی فراوانی دارد، بطوریکه از همکاران اجرایی و مجلس، کمتر کسی را سراغ دارم که در طول یکسال اجرای بودجه، توانسته باشد بر بخش های قابل توجهی از بودجه اشراف پیدا کند. عدم شفافیت بودجه بقدری است که در طول ۴۰ سال اخیر، هیچکدام از بخش های مورد هدف قانونگذار و برنامه ریز، محقق نشده است.
- ۵- در قانون بودجه سال ۸۶ بیش از ۱۸۰ حکم به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است که غیر از سه تا چهار حکم، بقیه این احکام روی هم، ۶۵۰ میلیارد تومان درآمد و هزینه است. اما دولت بایستی برای اینها بیش از ۶۰ آیین نامه تصویب کند که تا آذر ماه هم فرصت نمی کند که تمام آیین نامه ها را تنظیم کند. بصورتی که کارهایی در کشور معطل، تنظیم آیین نامه توسط دولت است.
- ۶- بودجه آنقدر پیچیده است که اگر کسی نیت انحراف از اهداف برنامه و مجلس و جهت گیریهای دولت را داشته باشد، به استناد همین قانون می تواند کارش را انجام دهد. زیرا وقتی مطلبی پیچیده شد، راههای فرار آن بسیار آسان می شود. به طور مثال مواردی در قانون بودجه سال ۸۶ به تصویب رسیده است که دست دولت را باز می گذاشت تا هر مقدار که بخواهد از ذخیره ارزی استفاده کند. اما دولت مطلقاً چنین کاری را نکرد. چون می دانست هدف قانونگذار و دولت، محدودیت استفاده از منابع ارزی است.

۷- بیش از ۶۱۰ دستگاه در کشور درست شده که هر کدام برای خودشان یک ردیف مستقل داشته

۱ محوره های اصلی بیانات ریاست محترم جمهوری در هنگام ارائه لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ در صحن علنی مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۶/۱۰/۱۷)

و با معاونت برنامه‌ریزی ریاست جمهوری موافقتنامه جاری مستقل تنظیم کرده اند. وقت معاونت برنامه‌ریزی در طول سال فقط برای تنظیم این موافقتنامه‌ها گرفته می‌شود. برای فصل‌ها و بخش‌های گوناگون، دهها دستگاه، نهاد، گروه، مجتمع و سازمان تشکیل شده است که بطور مستقل از بودجه استفاده می‌کنند. خودشان سیاستگذاری و عمل می‌کنند و به جایی هم پاسخگو نیستند.

۸ - هر سال یک دفترچه حجیم به نام تبصره‌ها می‌آید و وقت اصلی مجلس را می‌گیرد اما محتوای بودجه، اصل ردیف‌ها و اصل تخصیص‌ها مغفول واقع می‌شود. این درحالی است که چیزی که باید بر آن نظارت شود، توزیع اعتبارات در فصل‌ها و بخش‌های گوناگون و پروژه‌های مختلف است نه حجم تبصره‌ها که روی هم ۶۰۰ میلیارد تومان بیشتر نمی‌شود.

۹- اصل ۱۳۴ قانون اساسی، دولت، رییس جمهور و وزرا را پاسخگو در مقابل ملت و مجلس قرار داده اما دهها و صدها سازمان تشکیل شده است که بودجه و ردیف اختصاصی دارند و زیر نظر رییس جمهور و وزرا هم نیستند و بخش مهمی از بودجه را به سمت خودشان هدایت می‌کنند. در این مورد چه کسی باید پاسخ بدهد و چه کسی مسئول پیشبرد سیاست‌ها است؟

۱۰- بودجه سال آینده بخاطر کاستی‌های نظام بودجه نویسی در قالب جدیدی ارایه شده است.

۱۱- دولت امسال اقدام به شناسایی دستگاه‌های اجرایی برای شفافیت و روشن شدن امر بودجه کرده است. بر طبق قانون اساسی، دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری، مجلس شورای اسلامی، قوه قضاییه، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان و قوای

نظامی و انتظامی، وزرا و معاونین رییس جمهور در کنار ۳۰ استانداری که دولت به آنها تفویض اختیار کرده، جمعاً ۶۹ دستگاه می‌شوند که جزء دستگاه‌های اجرایی به شمار می‌روند و بایستی بودجه در اختیار آنها قرار داده شود.

۱۲- هم اکنون ۶۱۰ دستگاه دریافت‌کننده بودجه در کشور وجود دارد، با اقدام دولت در ارتباط با تمامی بودجه دستگاه‌های اجرایی، هر دستگاه اجرایی که فعالیت می‌کند زیر نظر یکی از وزارتخانه‌ها یا معاونت‌های ریاست جمهوری که با آن سنخیت دارد، قرار گرفته است.

۱۳ - روش بودجه نویسی گذشته موجب شده بود که نوعی حرص برای دریافت پول ایجاد شود و چنین فرهنگی در نظام بودجه کشور درست نبوده است. افراد بایستی همت خود را در امر استفاده درست از بودجه و نه در امر دریافت آن، صرف کنند.

۱۴ - در روش بودجه نویسی گذشته همه تلاش می‌کردند اما در پایان سال به خاطر پیچیده بودن بودجه، اهداف آن تحقق نمی‌یافت و دولت با توجه به همه مشکلات پیش گفته شده اقدام به تهیه بودجه بر اساس روش جدید کرده تا این مشکلات برطرف شود.

۱۵ - بودجه سال ۸۷ تبصره ندارد، شامل یک ماده واحده بوده و خیلی روشن است و این فرصت وجود دارد تا نمایندگان بر جداول آن که خلاصه و طبقه بندی شده است، اشراف پیدا کرده و نظارت کنند. همچنین با اقدامات اصلاحی انجام شده، این فرصت وجود دارد که درباره واقعیت‌های بودجه گفت و گو و تصمیمات درست اتخاذ شود

مقدمه

گذار از بودجه نویسی دیوان سالار و تدوین نظام بودجه نوین در دولت نهم^۱

سومین لایحه بودجه دولت نهم در شرایطی تقدیم مجلس شورای اسلامی شد که دولت در عرصه تحولات و مناسبات منطقه‌ای و بین‌المللی دستاوردهای مهمی طی سال گذشته کسب کرده است. بدون شک با بهره‌گیری مناسب از تحولات مثبت بوجود آمده در ساختار اداری و نظام برنامه و بودجه‌ریزی کشور و نیز در دیپلماسی خارجی ایران و ارتقای تعامل و اعتمادسازی با کشورهای منطقه می‌توان به موفقیت بیشتر در عرصه روابط بین‌المللی و اثبات حقانیت جمهوری اسلامی ایران در برخورد با مسایل منطقه‌ای و بین‌المللی دست یافت و زمینه بروز تحولات اساسی‌تر را در توسعه روابط اقتصادی سیاسی و فرهنگی آماده کرد. پیشرفت در توسعه و تثبیت روابط سیاسی منطقه‌ای و بین‌المللی خود موجبات کاهش نااطمینانی در فضای فعالیت فعالان اقتصادی در بخش خصوصی را فراهم می‌آورد و مشارکت آحاد جامعه را در تحرک بخشی اقتصادی و ریسک‌پذیری در عرصه سازندگی و ایجاد تحول در ساختار مدیریت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به دنبال خواهد داشت.

علاوه بر آن عملکرد دولت در سال ۱۳۸۵ گویای پیشرفت‌های حاصل شده در رویکردهای دولت نهم در حوزه‌های رشد اقتصادی، رفاه و توزیع درآمد، تمرکززدایی و محرومیت زدایی، واگذاری فعالیت‌های اقتصادی به بخش خصوصی، بیکاری، بازرگانی خارجی، مهار تورم و

توسعه تعاملات بین‌المللی است که به اختصار عبارتند از:

در خصوص رشد اقتصادی، دولت در سال ۱۳۸۵ با اجرای سیاست‌های متوازن توسعه منطقه‌ای و توجه به نقاط محروم کشور توانست رشد اقتصادی ۶/۲ درصد را تجربه کند. علاوه بر آن در این سال، تغییر ترکیب مصرف به نفع بخش خصوصی بوده و پی‌گیری سیاست‌های انضباط مالی و صرفه‌جویی در هزینه‌های مصرفی دولت، باعث کاهش نرخ رشد این هزینه‌ها از ۱۱/۶ درصد به ۷/۴ درصد شده است. رشد بهره‌وری نیروی کار در ۱۳۸۵ حدود ۲/۱ درصد و رشد بهره‌وری سرمایه حدود ۰/۴۴ درصد و رشد بهره‌وری کل عوامل حدود ۱/۱ درصد بوده است.

در خصوص مهار تورم در ۱۳۸۵ عملکرد دولت مثبت ارزیابی می‌شود. نرخ تورم در ۱۳۸۵ بر پایه ۱۳۸۳، به ۱۱/۹ درصد رسید که در مقایسه با سال قبل (۱۰/۴ درصد) از یک روند افزایشی کنترل شده برخوردار بوده است. نرخ تورم طی هشت ماه ۱۳۸۶ به ۱۷/۴ درصد رسیده است که عواملی چون افزایش نقدینگی و سایر دلایل از جمله ایجاد انتظارات تورمی و عدم نظارت کافی بر فعالیت بانک‌ها در ایجاد نقدینگی، در این افزایش نقش داشته است. واردات کشور در سال جاری با هزینه بالاتری صورت گرفته که دلیل آن هم به لحاظ افزایش قیمت محصولات به خصوص در گروه کالاهای مصرفی و هم به دلیل بالا رفتن هزینه سیف واردات و همچنین کاهش ارزش دلار نسبت به اسعار دیگر از جمله یورو بوده است. بهر حال مهار تورم کماکان از اولویت‌های سیاستی دولت در طول برنامه است که باید با ملاحظه عدم تحمیل هزینه زیاد از نظر کند نمودن آهنگ رشد اقتصادی، رشد اشتغال و توزیع عادلانه درآمد دنبال شود. این ملاحظات در بودجه پیشنهادی لحاظ شده است.

در خصوص ارتقای سطح رفاه اجتماعی و توزیع عادلانه درآمد سیاست‌های دولت موثر واقع شده است. در

۱ گزارش معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
پیرامون مؤلفه‌های بودجه ۱۳۸۷

این ارتباط برخی از شاخص‌ها و اقدامات عبارتند از افزایش شاخص رفاه اجتماعی، توزیع سهام عدالت، پوشش بیمه خدمات درمانی مددجویان نیازمند تحت پوشش نهادهای حمایتی، افزایش نسبت جمعیت تحت پوشش بیمه‌های اجتماعی به جمعیت شاغل کشور، تامین اشتغال و مسکن برای مددجویان تحت پوشش نهادهای حمایتی، ارائه خدمات پیشگیری از معلولیت‌ها و آسیب‌های اجتماعی

در راستای هدف تمرکززدایی و رفع عدم توازن توسعه منطقه‌ای و جلب مشارکت بیشتر مردم در توسعه مناطق و استان‌های کشور، در توزیع اعتبارات طرح‌های توسعه‌ای به استان‌ها و به خصوص مناطق محروم توجه ویژه مبذول شده است.

در خصوص کاهش فاصله رفاهی بین مناطق کشور اقدامات زیادی در زمینه تولید مسکن روستایی، حمایت از تامین مسکن محرومین و گروه‌های کم درآمد، بهره‌مندی روستاهای کشور از طرح‌های روستایی (بالای ۵۰ خانوار) اجرای طرح‌های روستایی (بالای ۱۰۰ خانوار)، بهره‌مندی جمعیت روستاهای کشور از آب آشامیدنی سالم، بهره‌مندی روستاهای کشور از خدمات ارتباطی و افزایش مراکز بهداشتی درمانی روستایی صورت پذیرفته است.

در عرصه تعاملات اقتصادی با دنیای خارج روند پیشرفت مناسب بوده است بطوریکه در بخش بازرگانی خارجی کشور، پیش‌بینی براساس عملکرد ۱۱ ماهه ۱۳۸۵ نشان می‌دهد تراز بازرگانی مازادی بالغ بر ۲۴ میلیارد دلار داشته است، صادرات کالاهای غیرنفتی مشتمل بر صادرات گمرک، بازارچه‌های مرزی، صادرات چمدانی، صادرات برق و غیرگمرکی، در مقایسه با سال ماقبل ۱۷/۵ درصد رشد یافته، بدهی‌های خارجی بر حسب درصدی از کل صادرات کالا و خدمات، کاهش یافته، صادرات خدمات (۸۲۲۱ میلیون دلار) از تحقق به میزان ۱۲۲/۴ درصد نسبت به هدف برنامه برخوردار بوده، تعداد قراردادهای منعقد شده

خدمات فنی و مهندسی ۳۷ مورد با ارزشی معادل ۱/۶ میلیارد دلار و مجموع ارزش پروژه‌های شرکت‌های ایرانی در مناقصات آنها شرکت نموده‌اند بالغ بر ۳/۱ میلیارد دلار و ارزش ضمانت‌نامه‌های ارزی صادره بیش از ۴۵ میلیون دلار بوده است.

در خصوص اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی پیشرفت‌های در خور توجه صورت گرفته است. تعداد و ارزش سهام عرضه شده دولتی بیش از ۱۹۱۹ میلیون سهم به ارزش بیش از ۴ هزار میلیارد ریال بوده که بیانگر همت و عزم جدی بورس به همکاری و همراهی سازمان‌ها و نهادهای ذیربط در کمک به دولت برای اجرای موفق سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی است.

یکی از اثرات غیر قابل انکار اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ رونق بازار سهام می‌باشد. آمارها نشان می‌دهد، ارزش جاری بازار سهام در ۱۳۸۵ رشدی معادل ۲۱/۳ درصد و شاخص قیمت و بازده نقدی به عنوان معرف بازده کل بازار بورس رشدی معادل ۱۴/۷ درصد نسبت به سال ماقبل داشته است.

اعطای تسهیلات به بخش خصوصی از محل حساب ذخیره ارزی بالغ بر ۵/۵ میلیارد دلار بوده است.

در خصوص ایجاد تحرک در بازار کار و کاهش بیکاری، دستاوردهای دولت بصورت افزایش نرخ مشارکت کل نیروی کار، کاهش نرخ بیکاری و کاهش فاصله بین بالاترین و پایین‌ترین نرخ بیکاری در استان‌های کشور و افزایش جمعیت شاغل بوده است.

برآورد عملکرد طرح گسترش بنگاه‌های کوچک اقتصادی زودبازده و کارآفرین در سطح کل کشور نشان می‌دهد تا انتهای سال حدود ۴۲۷ هزار فرصت شغلی در طرح‌های بهره‌برداری شده ایجاد و همچنین ۹۹۰۷۱۷ هزار

نفر ساعت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای انجام شده است. این لایحه بودجه با بهره‌گیری از تجربه همه ارکان اجرایی دولت در محقق ساختن سیاست‌های دولت نهم و با عنایت به عملکردها و چالش‌های پیش روی نظام تنظیم شده است

با توجه به عملکرد فوق و با عنایت به تنگناها و چالش‌های پیش رو، لایحه بودجه ۱۳۸۷ تنظیم شده و نیل به اهداف سند چشم‌انداز و اجرای سیاست‌های کلی برنامه چهارم را واقع بینانه‌تر و مصمم‌تر دنبال نموده است که رویکردها و مؤلفه‌های آن عبارتند از:

الف - راهبردهای کلان، جهت‌گیری‌ها و سیاست‌های تدوین بودجه

راهبردهای کلان مورد توجه دولت در راستای تحقق سند چشم‌انداز بیست ساله عبارتند از بسط و تحقق عدالت و ایجاد فرصت‌های برابر، توسعه و تعالی همه جانبه و درون‌زا، ایجاد فضای فرهنگی و رشد آگاهی‌ها و فضایل اخلاقی، توسعه علم و فناوری و به کارگیری آن برای ارتقاء سلامت و رفاه جامعه و همچنین خودکفایی در تولید، فعال نمودن ظرفیت‌های اقتصادی و ارتقای بهره‌وری، تعامل فعال با اقتصاد جهانی و توسعه صادرات غیرنفتی و خدمات فنی و مهندسی، توزیع عادلانه ثروت، ایجاد اشتغال، محرومیت‌زدایی، رفع تبعیض، تمرکززدایی، کاهش تورم و ارتقاء قدرت خرید مردم و بهبود رفاه اجتماعی.

علاوه بر آن اجرای رهنمودها، احکام و سیاست‌های مندرج در مفاد سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی از جمله موارد زیر مورد تأکید دولت است:

- ممنوعیت هرگونه سرمایه‌گذاری برای شروع فعالیت جدید خارج از عناوین صدر اصل ۴۴ قانون اساسی
- واگذاری حداقل بیست درصد از فعالیت‌های خارج از صدر اصل ۴۴ قانون اساسی به بخش‌های غیردولتی

■ واگذاری بخشی از سهام بنگاه‌های با فعالیت مندرج در صدر اصل ۴۴ قانون اساسی

■ تقویت بنگاه‌های اقتصادی داخلی برای حضور در فضای تجارت بین‌المللی

■ اصلاح ساختار و بازتعریف نقش دولت در اقتصاد کشور، اتخاذ تمهیدات مناسب برای واگذاری تصدی‌های غیر ضرور و تقویت حاکمیت دولت

■ هزینه نمودن درآمدهای حاصل از واگذاری و خصوصی سازی در چارچوب احکام و توصیه‌های سیاست‌های کلی از جمله ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته، ایجاد خود اتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم، تقویت تأمین اجتماعی و توسعه بخش تعاون

با توجه به جهت‌گیری‌های کلی فوق سیاست‌های مورد نظر در بخش‌های مختلف به صورت زیر است:

۱ - در امور اقتصادی

■ استفاده برابر آحاد جامعه از فرصت‌های اشتغال و سرمایه‌گذاری و دسترسی برابر به عوامل تولید از طریق سیاست‌های اعتباری و سرمایه‌گذاری‌ها در جهت عدالت اجتماعی و کاهش نابرابری‌ها

■ رفع موانع تولید داخلی و امکان‌پذیری تولید رقابتی

■ کاهش سهم و وابستگی بودجه عمومی به درآمدهای نفتی به ویژه در بودجه هزینه‌های جاری

■ افزایش سهم کل درآمدهای مالیاتی کشور و سایر درآمدها در تأمین منابع بودجه

■ واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی بویژه از طریق بورس اوراق بهادار در راستای اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

■ تلاش در جهت کاهش سطح نرخ تورم از طریق

اعمال سیاست‌های پولی و مالی انقباضی و جذب نقدینگی موجود در اقتصاد و هدایت آن به امور تولیدی

■ حمایت از سرمایه‌گذاری اشتغال‌زا و زودبازده در بخش‌های خصوصی و تعاونی در قالب وجوه اداره شده و کمک‌های فنی و اعتباری به عنوان کمک و یا یارانه سود تسهیلات

■ کنترل و هدایت واردات به سمت کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای

■ بهبود ضریب خودکفایی در تولید محصولات کشاورزی

■ تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری‌ها و کارآمد کردن تسهیلات مالی خارجی

■ سامان‌دهی نظام خدمات بیمه‌ای و درمانی کشور و استمرار نظام خدمات بیمه پایه‌ای بصورت رایگان برای کلیه اقشار جامعه.

■ توسعه هدفمندسازی یارانه‌ها به اقشار کم درآمد با هدف برقراری عدالت

■ تمرکززدایی از پایتخت و کلان شهرها در جهت عمران مناطق محروم و گسترش عدالت اجتماعی.

■ توجه بیشتر به استان‌های محروم و مناطق بازمینه بیشتر آسیب‌های اجتماعی

۲ - در امور زیربنایی

■ جامع‌نگری در بهره‌برداری از منابع آب

■ توسعه فعالیت‌های اکتشافی نفت و گاز به منظور افزایش ذخایر نفت و گاز کشور با اولویت توسعه میداین مشترک

■ توسعه گاز رسانی به منظور جایگزینی گاز طبیعی به جای فرآورده‌های نفتی

■ اولویت بخشیدن به توسعه میداین مشترک و تولید نفت و گاز از آن‌ها

■ بهینه‌سازی شبکه‌های انتقال و توزیع برق برای کاهش تلفات

■ افزایش تولید برق با آهنگ سریعتر از رشد مصارف نهایی و همچنین توسعه و گسترش استفاده از سیستم‌های تولید انرژی‌های هسته‌ای، نو و تجدیدپذیر

■ توسعه دسترسی کلیه آحاد جامعه (بویژه مناطق روستایی) به امکانات پستی، مخابراتی و فناوری اطلاعات

■ ایمن‌سازی ساختمانها، تاسیسات زیربنایی و شریانهای حیاتی موجود در شهرها و روستاها

■ تکمیل طرح‌های نیمه تمام زیربنایی، بهسازی بافتهای فرسوده شهری، حمایت از تامین مسکن محرومان و گروه‌های کم درآمد و نیازمند و نگاه ویژه به بازسازی مسکن روستایی

■ بازسازی و نوسازی بافتهای قدیمی شهرها و روستاها و مقاوم‌سازی ابنیه موجود در مقابل زلزله

■ تقویت تعاونی‌های تولید مسکن، سازمان‌های خیریه و غیر دولتی فعال در بخش مسکن

■ توسعه و بهسازی راه‌های روستایی و احیاء و تثبیت هویت مناطق روستایی از طریق اجرای طرح هادی

■ مطالعه، ساخت و بهره‌برداری آزادراه‌های بین شهری و استانی و توسعه سامانه ناوگان عمومی درون شهری و برون شهری در راستای تسهیل امور و خدمات‌رسانی

■ توسعه خدمات زیربنایی و رفاهی به مناطق روستایی در راستای کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی

■ توسعه شبکه آبیاری، زیرسدها و زهکشی زمین‌ها، توسعه بندهای آب کوچک و زودبازده

■ مطالعه و ساخت و بهره‌برداری آزادراه‌های بین شهری و استانی در راستای تسهیل امور و خدمات‌رسانی و تلاش در جهت کاهش تصادفات جاده‌ای با همکاری نیروی انتظامی از طریق مشارکت، آموزش، ترویج و هدایت بخشی از منابع بیمه‌ای برای این برنامه‌ها

■ ساماندهی حمل و نقل عمومی با هدف اساسی توسعه حمل و نقل داخل شهری، گاز سوز کردن خودروها، توسعه اتوبوسرانی، خارج کردن خودروهای فرسوده و تشویق صرفه‌جویی در مصرف عمومی

■ توسعه خدمات زیربنایی و رفاهی به مناطق روستایی در راستای کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی.

■ مقاوم سازی و بهسازی مدارس بویژه در مناطق محروم روستایی و تخصیص اعتبار از محل حساب ذخیره ارزی

■ توسعه زیرساخت‌های مرتبط با گردشگری میراث فرهنگی با استفاده از حداکثر مشارکت بخش غیردولتی در مناطق دارای مزیت نسبی

■ اتصال شبکه‌های مخابراتی کشور به کشورهای همجوار

■ بازسازی و ساماندهی بنادر کشور در راستای افزایش توان صادرات غیرنفتی و گسترش ترانزیت کالاها

■ ایجاد مراکز اطلاعات ملی و منطقه‌ای و میزبانان اینترنت و اینترنت ملی در داخل کشور برای بهبود کیفیت و امنیت

۳ - در امور تولیدی

■ توسعه شبکه آبیاری زیرسدها و زهکشی زمین‌ها، توسعه بندهای آب کوچک و زودبازده با تاکید بر استفاده از سرمایه‌های بخش خصوصی

■ تقویت توان رقابتی محصولات صادراتی و فراهم

سازی شرایط برای گسترش تجارت منطقه‌ای و بین‌المللی و توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی و امکان تسهیلات اعتباری جهت سرمایه‌گذاری خارجی در کلیه نقاط جهان و ارتقاء سطح دانش شرکت‌های صادرکننده خدمات

■ توسعه پوشش بیمه محصولات و عوامل تولید با بهره‌برداری از خدمات فنی بخش خصوصی و تعاونی

■ استمرار خرید نقدی محصولات استراتژیک کشاورزی و تأمین منابع مورد نیاز در بودجه عمومی

■ تاسیس تعاونی‌های فراگیر ملی با عضویت سه دهک اول جامعه

■ حفظ پایداری محیط زیست و ارتقای آگاهی‌های زیست محیطی جامعه در جهت سازگاری توسعه با محیط زیست

■ توسعه سامانه ناوگان عمومی درون شهری و برون شهری در راستای اصلاح ساختار مصرف بنزین

■ توجه ویژه به بازسازی مسکن روستایی بویژه بازسازی برای افراد کم درآمد روستایی و مناطق حاصلخیز کشور

■ توسعه نقش مشارکت مردم در نهادهای محلی در فرآیند برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌های توسعه‌ای و عمرانی در مناطق روستایی

۴ - در امور اجتماعی، سیاسی و قضایی

■ تأمین امنیت اجتماعی

■ تسهیل در امر ازدواج، تأمین اشتغال و مسکن برای جوانان

■ طراحی و استقرار نظام جامع مدیریت خدمات درمانی کشور با تاکید بر تخصیص بهینه منابع و در نظر گرفتن سطح بندی، نظام ارجاع و...

■ ایجاد زمینه معالجه بیماران در داخل کشور و بی نیاز کردن کشور از اعزام بیمار به خارج

■ تامین دسترسی آحاد مردم به خدمات خدمات پایه سلامت و افزایش کیفیت ارائه خدمات

■ سامان‌دهی نظام خدمات بیمه‌ای و درمانی کشور و استمرار نظام خدمات بیمه پایه‌ای بصورت رایگان برای کلیه اقشار جامعه

■ ایجاد امنیت خاطر برای بیمه‌شدگان اصلی و خانواده‌های ایشان و تلاش در جهت رفع نیازهای ضروری آنها

■ بازپروری و بازتوانی آسیب‌دیدگان اجتماعی و فراهم آوردن زمینه بازگشت آنها به جامعه

■ توسعه هدفمندسازی یارانه‌ها به اقشار کم درآمد با هدف برقراری عدالت

■ استقرار مشارکت نهادهای غیردولتی و مؤسسات خیریه در ارائه خدمات بهزیستی و برنامه‌های فقرزدایی

■ توزیع ثروت در بین اقشار محروم

■ تمرکززدایی از پایتخت و کلان شهرها در جهت عمران مناطق محروم و گسترش عدالت اجتماعی

■ بهبود ظرفیت مدیریت های محلی در فرآیند برنامه ریزی توسعه

■ توجه بیشتر به استان‌های محروم و مناطق با زمینه بیشتر آسیب‌های اجتماعی

■ گسترش روابط خارجی و تعامل سازنده در عرصه بین‌المللی مبتنی بر منافع ملی و اصول حکمت، عزت و مصلحت در سیاست خارجی

■ تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری‌ها و کارآمد کردن تسهیلات مالی خارجی

■ بهره‌گیری از فرصت‌های سرمایه‌گذاری توسط بخش غیردولتی در خارج از کشور و صدور خدمات فنی و مهندسی

■ اصلاح نظام حقوقی و قضایی در جهت استقرار نظام قضایی سریع، دقیق، بالسویه، در دسترس، ارزان، منصفانه و قاطع، با تاکید بر استقلال قضایی قضات در دادرسی قانونمند

■ ارتقاء اعتماد عمومی نسبت به نظام حقوقی و قضایی کشور و بهینه‌سازی خدمات حقوقی و قضایی به منظور کاهش مراجعه مردم به واحدهای قضایی

۵ - در امور فرهنگی و آموزشی

■ توسعه، اعتلا و گسترش معرفت و فعالیت‌های دینی و قرآنی

■ توجه به ورزش‌های پایه به ویژه از سطوح پایینی (مدارس، روستاها، نونهالان، نوجوانان و جوانان) و عمومی کردن ورزش در سطح جامعه

■ توسعه زیرساخت‌های مرتبط با گردشگری میراث فرهنگی با استفاده از حداکثر مشارکت بخش غیردولتی در مناطق دارای مزیت نسبی

■ گسترش فعالیت‌های رسانه ملی و ارتباط جمعی در جهت مقابله با تهاجم فرهنگی، سالمسازی فضای عمومی و اطلاع‌رسانی صحیح

■ ارتقاء فرهنگ علم و نوآوری، توجه به جایگاه ویژه پژوهشگران و کارآفرینان و ماموریت‌گرا و تقاضا محور کردن پژوهش‌های کشور

■ حمایت ویژه از آموزش‌های مرتبط با فناوری‌های نو و پیشرفته

■ تأمین، بازسازی و نوسازی فضاها و تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی و مراکز فنی و حرفه‌ای با توجه

به فناوری‌های جدید

■ ارتقای سطح سواد جامعه، توسعه فرصت‌های برابر آموزشی برای کلیه افراد لازم‌التعلیم و توسعه فرصت‌های آموزشی در بخش آموزش رسمی فنی و حرفه‌ای

ب- ویژگی‌های اصلی لایحه بودجه سال ۱۳۸۷

بودجه ۱۳۸۷ کل کشور، با توجه به راهبردهای کلان و در راستای اهداف منظور شده در قانون برنامه چهارم توسعه مبتنی بر کاهش اتکاء بودجه‌های سالانه کل کشور به درآمدهای حاصل از صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی، اجرای سیاست تمرکززدایی در بودجه و حوزه‌های اداری و اجرایی و نیز کاهش حجم دولت، مدیریت بهینه استفاده از وجوه حساب ذخایر ارزی به منظور برقراری ثبات در درآمدهای ارزی کشور، تأمین تدریجی کل اعتبارات هزینه‌ای از محل منابع غیرنفتی بودجه، افزایش نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی، کاهش بدهی دولت به سیستم بانکی و کنترل تورم، تداوم سیاست‌های اشتغالزایی، اهتمام به تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام و عدم شروع طرح‌های جدید، تحدید رشد مصارف بودجه‌ای، پیاده‌کردن نظام بودجه‌ریزی عملیاتی، هدفمند کردن یارانه‌ها و حفظ قدرت خرید تنظیم و با رویکردی جدید ارائه شده است که دارای مشخصه‌های زیر می‌باشد:

اجرای قانون اساسی

ارائه اطلاعات کافی پشتیبانی‌کننده

حذف تبصره‌ها

انقباضی بودن

توجه به منابع قابل حصول و تعیین اولویت‌ها در مصارف

تمرکز بردستگاه‌های اجرایی اصلی و تفویض اختیار

بیشتر به دستگاه‌های اجرایی برای توزیع و تخصیص بودجه به فعالیت‌ها و طرح‌های تملک‌دارایی سرمایه‌ای دارای اولویت در راستای تسریع در اجرای بودجه ریزی مبتنی بر عملکرد

تاکید بر برنامه‌ها، اهداف و شاخص‌های کمی دستگاه‌های اجرایی و تسهیل دستیابی به اهداف پیش‌بینی شده در اسناد بالادستی (سند چشم‌انداز و برنامه چهارم توسعه)

تاکید بر حفظ و نگهداری سرمایه‌گذاری‌های انجام شده

تمرکز زدایی و تفویض اختیارات بیشتر به استان‌ها کاهش ردیف‌های متفرقه و انتقال ردیف‌ها به دستگاه‌های اصلی، استان‌ها و یا ایجاد ردیف مستقل جاری و تملک‌دارایی سرمایه‌ای

تدوین فهرست طرح‌های جدید برای تصویب مجلس متمرکز نمودن اعتبارات پژوهشی به منظور ساماندهی امر پژوهش و جلوگیری از فعالیت‌های موازی

تجزیه طرح‌های با گستردگی زیاد و حیطة فعالیتی وسیع و سراسری به چندین طرح به منظور تسریع در اجرای عملیات و تکمیل طرح

انتقال برخی طرح‌های ملی به استانی به منظور تمرکززدایی و واگذاری اختیارات اجرایی به استان‌ها

محدود نمودن رشد هزینه‌های اداری و پرسنلی بودجه شرکت‌های دولتی

قابلیت ارزیابی و نظارت

پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی

همچنین برخی از مهمترین اهداف کمی و برنامه سالانه دستگاه‌های اجرایی در سال

۱۳۸۷ عبارتند از:

افزایش پوشش بیماران به ۱۲۶۹ هزار بیمار، ارتقاء پوشش خانه های بهداشت به سطح ۹۸ درصد، افزایش پوشش مراکز بهداشتی، درمانی روستایی و شهری به ترتیب به ۹۸ و ۹۵ درصد، غنی سازی مواد غذایی با ریز مغذی ها در ۲۲ استان، کاهش متوسط زمان حضور متصدیان اورژانس به سربالین حادثه دیده گان به ۸ دقیقه

۹ - وزارت رفاه و تأمین اجتماعی: برقراری خدمات بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر برای ۱۰۷۵۷۴۴ خانوار، برقراری بیمه برای ۱۶۵۲۹۱۰ نفر از خدمت گیرندگان کمیته امداد امام خمینی (ره) و ۶۶۷۴۸۴ نفر از خدمت گیرندگان سازمان بهزیستی کشور، کمک هزینه نگهداری توانبخشی معلولین، سالمندان، بیماران روانی مزمن در مراکز غیردولتی برای ۵۱۸۸۲ نفر

۱۰ - بنیاد شهید و امور ایثارگران: بیمه خدمات درمانی برای ۱۱۰۰۵۷۹ نفر ایثارگر و پرداخت حقوق حالت اشتغال جانبازان برای ۹۷۸۵۰ نفر

۱۱ - وزارت نفت: افزایش ظرفیت تولید نفت خام به ۴۵۲۴ هزار بشکه در روز، افزایش توان تولید گاز طبیعی به ۴۵۰ میلیون متر مکعب در روز و افزایش خانوارهای تحت پوشش گاز طبیعی به ۶۷/۴ درصد

۱۲ - وزارت نیرو: افزایش کل ظرفیت علمی نیروگاه ها به ۴۳۵۹۰ مگاوات که ۴۰۷۹۱ مگاوات توسط بخش دولتی و ۲۷۹۹ مگاوات توسط بخش غیردولتی تأمین خواهد شد.

۱۳ - شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، مادر تخصصی: برخوردار نمودن ۲ درصد روستاهای بالای ۲۰۰ خانوار کشور از شبکه جمع آوری و دفع فاضلاب، ارتقای بهره مندی جمعیت روستایی کشور (بالای ۲۰ خانوار) از آب آشامیدنی و بهداشتی به ۷۵ درصد، ارتقای برخورداری روستاهای کشور از دهیاریها (بالای ۲۰ خانوار) به ۷۰

۱ - معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری: افزایش سهم اعتبارات پژوهشی و فناوری از تولید ناخالص داخلی به ۱/۱ درصد، افزایش تعداد محقق به ۱۸۸۰ در میلیون نفر جمعیت، افزایش تعداد ثبت اختراعات و ابتکارات داخلی به ۵۱ پتنت در ازاء یک میلیون نفر و افزایش تعداد مراکز رشد علم و فناوری به ۷۸ مرکز

۲ - وزارت کشور: مطالعه و اجرای طرح جامع تقسیم کشوری، تقویت شورای حل اختلاف و سازماندهی ۸۰۰ هزار نفر اتباع و مهاجرین خارجی.

۳ - وزارت امور خارجه: تنظیم و تحکیم مناسبات سیاسی، پیگیری توسعه روابط اقتصادی دو جانبه و چند جانبه و کمک به ایجاد و توسعه تشکل های ایرانیان خارج از کشور.

۴ - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی (مرکز آمار ایران): تهیه آمارهای عمومی و سرشماری

۵ - دادگستری جمهوری اسلامی ایران: تبدیل پرونده های راکد قضایی به اسناد الکترونیکی و امحاء پرونده ها، رسیدگی به تعداد ۳۹۶۰ هزار پرونده در شورای حل اختلاف و به ۸۷۴۱ هزار پرونده

۶ - دیوان عدالت اداری: تبدیل پرونده های راکد قضایی به اسناد الکترونیکی و امحاء تعداد ۵۰ هزار پرونده

۷ - وزارت آموزش و پرورش: آموزش های کردانی و کارشناسی، ارتقای سطح تحصیلی معلمان در سطح ۴۵ هزار دانشجو، کمک به ارتقای تغذیه ۴ میلیون دانش آموزان مناطق محروم، آموزش های عالی فنی و حرفه ای به ۱۷۵ هزار دانشجو و تربیت معلم و ارتقای سطح تحصیلی معلمان به میزان ۲۴ هزار دانشجو

۸ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

درصد، ارتقای برخورداری روستاهای کشور (بالای ۴۰۰ خانوار) از سیستم جمع آوری و دفع فاضلاب به ۸۰ درصد و بهسازی ۸۰ روستا از ۳۵۰ روستای نمونه

۱۴ - سازمان انرژی اتمی: تولید ۶۵۷۰ هزار مگاوات ساعت برق هسته ای و تولید ۲۰ تن ماده اولیه سوخت هسته ای.

۱۵ - وزارت بازرگانی: واردات ۱۱۱۵/۶ هزار تن کالاهای اساسی، افزایش ظرفیت ذخیره سازی گندم به ۲۷۸ هزار تن، افزایش خرید تضمینی گندم داخلی به ۱۲۰۰۰ هزار تن، افزایش ارزش کالاهای و خدمات فنی و مهندسی مشمول جوایز صادراتی به ترتیب به ۱۴۳۱۲ میلیون دلار و ۱۲۷۰ میلیون دلار.

۱۶ - وزارت تعاون: راهبری تشکیل ۲۵ هزار شرکت تعاونی، راهبری جهت ایجاد ۶۰۰ هزار نفر فرصت شغلی و راهبری جهت ایجاد ۴۶۰ هزار دستگاه واحدهای مسکونی

۱۷ - شرکت پست جمهوری اسلامی ایران: واگذاری ۲۹۳۹۰۰۰ شماره تلفن ثابت و ۴۰۰۰۰۰۰ شماره تلفن همراه

۱۸ - وزارت جهاد کشاورزی: تجهیز و نوسازی ۹۰ هزار هکتار از اراضی، سیستم های آبیاری تحت فشار برای ۳۲/۲ هزار هکتار، پوشش انهار سنتی و احداث کانال های آبیاری عمومی برای ۷۶ هزار هکتار، صدور اسناد مالکیت جهت اراضی کشاورزی و دولتی برای ۲۰,۷۵۰ هزار هکتار، راهبری تولید محصولات باغی ۱۸ میلیون تن، راهبری تولید محصولات زراعی ۷۶۰۰۰ هزار تن، راهبری تولید شیر ۸۹۱۴ هزار تن، راهبری تولید گوشت قرمز ۸۹۲ هزار تن، راهبری تولید گوشت مرغ ۱۵۰۷ هزار تن و اجرای عملیات آبخیز داری در حوزه آبخیز سدها برای ۲۰۴۸ هزار هکتار

۱۹ - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری: تربیت ۱۱۶۶۵

دانشجو در مقطع کاردانی - روزانه، تربیت ۲۴۸۸۳۵ دانشجو در مقطع کارشناسی - روزانه، ۴۲۴۷۸ دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد - روزانه، ۲۲۷۱ دانشجو در مقطع دکترای حرفه ای - روزانه و ۱۱۵۷۷ دانشجو در مقطع دکتری تخصصی و فوق تخصص - روزانه

۲۰ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: تربیت ۲۲,۲۱۷ دانشجو در مقطع کاردانی - روزانه، ۳۱,۵۰۶ دانشجو در مقطع کارشناسی - روزانه، ۳,۱۷۹ دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد - روزانه، ۳۲,۴۰۳ دانشجو در مقطع دکتری حرفه ای - روزانه و ۹,۶۹۹ دانشجو در مقطع دکتری تخصصی و فوق تخصصی

۲۱ - وزارت مسکن و شهرسازی: افزایش سطح بافت های بهسازی شده شهری به ۳۲۷۹ هکتار

۲۲ - بنیاد مسکن انقلاب اسلامی: تهیه طرح هادی روستایی برای ۲۵۲۰ روستای بالای ۵۰ خانوار و اجرای ۱۰۰۰ پروژه طرح هادی روستایی بالای ۱۰۰ خانوار

ج: چارچوب کلی لایحه بودجه

بودجه کل کشور در سال ۱۳۸۷ معادل ۲۷۹۲/۳ هزار میلیارد ریال است که حاصل جمع مبلغ ۷۹۲/۹ هزار میلیارد ریال بودجه عمومی و ۲۰۶۸/۸ هزار میلیارد ریال بودجه مربوط به شرکتهای دولتی، موسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها و کسر ارقام دوبار منظور شده به مبلغ ۶۹/۴ هزار میلیارد ریال، بدست می آید. همچنین از کل رقم بودجه عمومی مبلغ ۷۲۰/۳ هزار میلیارد ریال به منابع و مصارف عمومی و ۷۲/۵ هزار میلیارد ریال به منابع و مصارف اختصاصی دولت تعلق دارد.

بودجه کل کشور در سال ۱۳۸۷ نسبت به بودجه مصوب سال جاری از رشدی معادل ۲۰,۵ درصد برخوردار است. منابع و مصارف عمومی سال ۱۳۸۷ نیز با نسبت ۲۵/۸ درصد از بودجه کل کشور (در مقایسه بانسبت

۲۷/۶ درصد در سال ۱۳۸۶) نسبت به مصوب سال جاری از رشدی به میزان ۱۲/۶ درصد برخوردار می باشد که علت عمده آن، رشد اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای به میزان ۳۰/۹ درصد می باشد. همچنین بودجه شرکت‌های دولتی نیز در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال جاری از رشدی معادل ۲۳/۴ درصد برخوردار است.

■ ترکیب منابع بودجه عمومی به گونه ای است که ۴۶/۷ درصد از آن را درآمدهای عمومی، ۲۴/۱ درصد را واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۲۹/۲ درصد مابقی را واگذاری دارایی‌های مالی تشکیل می دهد.

■ درآمدهای عمومی دولت (شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها) با رشدی معادل ۱۵/۲ درصد نسبت به پیش بینی عملکرد، به میزان ۳۳۶۶۶۳ میلیارد ریال برآورد شده که از این مبلغ ۲۱۶۵۶۵ میلیارد ریال مربوط به درآمد مالیاتی است که از رشدی حدود ۲۲ درصد نسبت به پیش بینی عملکرد سال جاری برخوردار است.

■ ترکیب درآمدهای عمومی دولت نشان می دهد که سهم درآمدهای مالیاتی از ۶۰/۸ درصد در پیش بینی عملکرد سال جاری به ۴۴/۳ درصد در ۱۳۸۷ افزایش یافته است. در مقابل سهم سایر درآمدها از ۳۹/۲ درصد در ۱۳۸۶ به ۳۵/۷ درصد کاهش یافته است.

■ دریافتی‌های حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای معادل ۱۷۳۱۹۳/۸ میلیارد ریال برآورد شده است.

■ واگذاری دارایی‌های مالی (شامل فروش اوراق مشارکت، استفاده از حساب ذخیره ارزی، واگذاری شرکت‌های دولتی و سایر) معادل ۲۱۰۴۸۴/۴ میلیارد ریال برآورد گردیده که سهم فروش اوراق مشارکت، استفاده از حساب ذخیره ارزی، واگذاری شرکت‌های دولتی و سایر در آن به ترتیب معادل ۱/۹ درصد، ۷۱/۷ درصد، ۲۰ درصد و ۶/۴ درصد می باشد.

■ ۳۳/۵ درصد از مصارف دولت (۲۴۱۴۰۷/۸ میلیارد ریال) متعلق به تملک دارایی سرمایه‌ای، ۵۷/۳ درصد (۴۱۲۵۲۴/۶ میلیارد ریال) متعلق به هزینه‌های جاری و ۴/۲ و ۵ درصد به ترتیب به واردات بنزین و تملک دارایی مالی تعلق دارد. لازم به ذکر است که سهم اعتبارات استانی از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ۲۲/۲ درصد (۵۳۵۵۰/۲ میلیارد ریال) و از اعتبارات هزینه‌ای ۵/۲ درصد (۲۱۵۴۳ میلیارد ریال) می باشد که رشد اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استان‌ها نسبت به مصوب سال ۱۳۸۶ معادل ۲۳/۲ درصد و نسبت به عملکرد سال ۱۳۸۵ معادل ۸،۸۳ درصد بوده است. در مقابل علت پایین بودن سهم اعتبارات هزینه‌ای استان‌ها، انتقال اعتبارات استانی آموزش و پرورش به اعتبارات ملی می باشد.

■ استفاده دولت از ارز در بودجه معادل ۳۶/۱ میلیارد دلار (به ازاء هر بشکه ۳۹/۶ دلار) می باشد که علت افزایش آن نسبت به مصوب ۱۳۸۶، منظور نمودن اعتبارات اجرای قانون توسعه حمل و نقل است.

■ با توجه به منابع و مصارف فوق، تراز عملیاتی دولت (پس از حذف هزینه واردات بنزین و گازوییل) با ۷۵۸۶۱/۴ میلیارد ریال کسری مواجه می گردد که نسبت به ارقام مشابه مصوب و پیش‌بینی عملکرد سال جاری از شرایط مناسب‌تری برخوردار است. همچنین، خالص دارایی‌های سرمایه‌ای از کسری معادل ۶۸۲۱۴ میلیارد ریال برخوردار می گردد که به معنی فزونی ۶۸۲۱۴ هزار میلیارد ریال ایجاد دارایی سرمایه‌ای نسبت به واگذاری و فروش آن بوده و نکته ای مثبت می باشد.

ترکیب منابع و مصارف فوق تغییراتی در شاخص‌های بودجه به شرح زیر ایجاد خواهد نمود:

پیش‌بینی کاهش نسبت مصارف دولت به تولید ناخالص داخلی از ۲۶/۳ درصد قانون بودجه سال ۱۳۸۶ و ۲۶ درصد پیش‌بینی عملکرد آن به ۲۵ درصد در سال ۱۳۸۷ که این

نسبت در مورد هزینه های جاری کاهش از ۱۶ درصد در سال ۱۳۸۶ به ۱۴ درصد در سال ۱۳۸۷ خواهد بود.

ثبات سهم درآمدهای مالیاتی در تولید ناخالص داخلی در بودجه سال ۱۳۸۷ نسبت به عملکرد سال ۱۳۸۵ در سطح ۷/۵ درصد

افزایش سهم درآمدهای عمومی دولت (شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها) در تامین هزینه های جاری از ۷۵/۹ درصد بودجه سال ۱۳۸۶ و ۷۴/۶ درصد پیش بینی عملکرد آن به ۸۱/۶ درصد در سال ۱۳۸۷. این مهم در جهت تحقق هدف برنامه چهارم مبنی بر «تامین تدریجی کل پرداخت های هزینه ای از محل منابع غیر نفتی» می باشد.

افزایش سهم درآمدهای مالیاتی در تامین هزینه های جاری دولت از ۴۵/۴ درصد پیش بینی عملکرد سال ۱۳۸۶ به ۵۲/۵ درصد در سال ۱۳۸۷. این شاخص مبین افزایش پوشش پرداخت هزینه های جاری از محل درآمدهای مالیاتی است.

کاهش سهم هزینه جاری در کل مصارف از ۶۱/۸ درصد پیش بینی عملکرد سال ۱۳۸۶ به ۵۷/۳ درصد در سال ۱۳۸۷

افزایش سهم هزینه تملک دارایی های سرمایه ای در کل مصارف از ۲۸/۸ درصد بودجه سال ۱۳۸۶ به ۳۳/۵ درصد در سال ۱۳۸۷

کاهش کسری تراز عملیاتی بودجه از ۸۸۰۷۱ میلیارد ریال بودجه سال ۱۳۸۶ و ۹۹۲۵۸/۸ میلیارد ریال پیش بینی عملکرد آن به ۷۵۸۶۱/۴ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۷

د- برخی از مهمترین نکاتی که دولت در بودجه سال ۱۳۸۵ مد نظر قرار داده است

■ تداوم پرداخت یارانه: اعتبار منظور شده برای پرداخت یارانه معادل ۱۲۲۷۶۷/۳ میلیارد ریال است که ۱۷ درصد از

مصارف عمومی دولت را به خود اختصاص داده است.

■ کمک به استقرار نظام جامع بیمه پایه درمان: برای این منظور علاوه بر اعتبارات منظور شده قبلی، مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال منظور شده است.

■ تاکید بر توسعه شبکه حمل و نقل عمومی درون شهری و برون شهری و تامین اعتبار خاص علاوه بر اعتبارات قبلی به ترتیب معادل ۱۲۰۰۰ و ۱۸۰۰۰ میلیارد ریال علاوه بر اعتبارات متعارف تملک دارایی سرمایه ای این بخش

■ فروش ۴۲۰۰۰ میلیارد ریال شرکت دولتی در راستای اجرای مفاد قانون سیاستهای اصل ۴۴ قانون اساسی و استفاده از منابع حاصله در زیربنای اقتصادی، با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته، توسعه بخش تعاونی، ایجاد خودکفایی برای خانواده های مستضعف و محروم و تقویت تامین اجتماعی و...

■ توجه به بخش تعاون در راستای اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و تامین اعتبار ۱۲۰۰۰ میلیارد ریال از محل فروش شرکت های دولتی برای توسعه بخش تعاون

■ افزایش اعتبارات فرهنگی، دینی از جمله:

■ افزایش ۱۲۷ درصدی اعتبارات تملک دارایی سرمایه ای فصل فرهنگ و هنر، رسانه های عمومی و گردشگری

■ اختصاص ۱۳۰۰ میلیارد ریال به احداث مصلی و مساجد در شهرهای مختلف

■ افزایش ۱۹۶ درصدی در اعتبارات تملک دارایی سرمایه ای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

■ اختصاص ۵۰۰ میلیارد ریال به منظور ساماندهی امور مربوط به طلاب علوم دینی و حوزه های علمیه

■ افزایش ۹۰ درصدی در اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای فصل تربیت بدنی در راستای تحقق هدف برنامه چهارم توسعه در زمینه افزایش سرانه فضاهای ورزشی حداقل به یک متر مربع در پایان برنامه

■ کمک به تامین منابع صندوق رفاه دانشجویان از محل اعتبارات بودجه به میزان ۱۲۰۰ میلیارد ریال

■ توجه ویژه به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و تامین اعتبار اضافی معادل ۵۰۰ میلیارد ریال علاوه بر اعتبارات منظور شده قبلی

■ افزایش اعتبارات پژوهشی با یک درصد اختصاص از اعتبارات هزینه‌ای کلیه دستگاه‌های اجرایی و در نتیجه دستیابی به هدف‌های پیش‌بینی شده سند چشم‌انداز ۲۰ ساله و برنامه چهارم توسعه

■ تاکید بر احداث و تکمیل طرح‌های سدسازی و بخصوص شبکه‌های آبیاری و زهکشی با اختصاص ۶۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار علاوه بر اعتبارات متعارف تملک دارایی سرمایه‌ای این بخش

■ توجه به احداث زیر ساخت‌های صنعتی با اختصاص ۲۳۰۰ میلیارد ریال بدین منظور

■ کمک و تقویت اعتبار صندوق‌های بازنشستگی کشوری و لشکری جهت تامین حقوق بازنشستگان

■ پیش‌بینی اعتباری معادل ۳۰۰۰ میلیارد ریال برای اجرای قانون بازنشستگی پیش از موعد

■ اختصاص ۳۰۰ میلیارد ریال کمک به رزمندگان معسر که بیش از یکسال در جبهه بوده‌اند.

■ اختصاص اعتباری معادل ۱۵۰۰ میلیارد ریال برای توسعه استان خوزستان

■ افزایش اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای استان‌ها (رشد ۵۴/۴ درصدی نسبت به رقم مشابه سال ۱۳۸۶ با احتساب

اعتبارات طرح‌های ملی استانی شده) در جهت اجرای سیاست تمرکز زدایی و تفویض اختیار بیشتر به استان‌ها

■ تقویت اعتبارات نیروی انتظامی برای کمک به فعالیت‌های این بخش

■ توجه به بخش مسکن در استمرار سیاست‌های سال گذشته

■ استمرار کمک به اشتغال مسکن و ازدواج جوانان

■ استمرار کمک در جهت توسعه صادرات غیرنفتی

ه - تصویر وضعیت اقتصادی در سال ۱۳۸۷

پیش‌بینی می‌شود به دلیل عواملی نظیر: افزایش درآمدهای ارزی، افزایش سهم هزینه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در کل هزینه‌های دولت، افزایش بهره‌وری نیروی کار، سرعت گرفتن روند خصوصی‌سازی، در سال ۱۳۸۷ رشد اقتصادی تا سطح ۶/۸-۶/۵ درصد افزایش یابد، همچنین رشد هزینه‌های مصرفی به رقم ۶/۸ درصد خواهد رسید. از سوی دیگر تلاش‌های دولت در تسریع روند خصوصی‌سازی و اصلاحات ساختاری صورت گرفته در برخی از قوانین و بخش‌های اقتصادی، نوید بخش بهبود روند سرمایه‌گذاری در ۱۳۸۷ به میزان ۷ درصد می‌باشد. همچنین با توجه به وضعیت بودجه ۱۳۸۷ و تصمیم دولت در خصوص کنترل تورم، پیش‌بینی می‌شود که رشد نقدینگی و تورم به ترتیب ۳۹ و ۱۵/۳ درصد شود. پیش‌بینی می‌شود نرخ بیکاری نسبت به سرشماری ۱۳۸۵ به میزان ۰/۷ درصد کاهش یابد که از مهمترین عوامل این کاهش می‌توان به افزایش فرصت‌های شغلی ایجاد شده در اثر افزایش رشد تولید و اجرای سیاست‌های فعال بازار کار اشاره کرد.

پایان